

18 sept 2005 KYRKOVAL

Röstmottagare

– ett informationshäfte om röstmottagarnas arbetsuppgifter vid expeditioner
för förhandsröstning och särskilda röstmottagningsställen

Innehåll

Inledning	3
Kyrkovalet 2005 – det andra i kyrklig regi	4
Expeditioner för förhandsröstning	7
Särskilda röstmottagningsställen	8
Röstmottagningen	9
Hantering av fönsterkuvert och anteckningar efter röstningen	12
Lista för utrustning på expedition för förhandsröstning	13
Lista för utrustning på särskilt röstmottagningsställe	13
Anteckningar	14

Inledning

Avsikten med detta häfte är att ge den huvudsakliga information som behövs för att kunna fullgöra uppdraget som röstmottagare vid expeditioner för förhandsröstning och särskilda röstmottagningsställen vid 2005 års kyrkoval.

Erfarenheterna från genomförandet av 2001 års kyrkoval är mycket positiva. Till detta bidrog inte minst de många tusen personer som ställde upp i församlingar och samfälligheter som valförrättare och röstmottagare. Exakt hur många de var vet vi inte, men valnämnderna beställde år 2001 drygt 6 000 exemplar av motsvarigheten till detta informationshäfte. Det ger en uppfattning av hur många röstmottagare det fanns. Antalet valförrättare var något större än antalet röstmottagare.

Det kan förutsättas att många av röstmottagarna vid 2005 års val också tjänstgjorde vid förra kyrkovalet. Mycket är då bekant men det har skett förändringar på några punkter i det regelsystem som styr arbetet. Dessa redovisas översiktligt i häftets följande avsnitt. Särskilt uppmärksammas ändringar av betydelse för röstmottagarnas arbete.

Det finns stora likheter mellan uppdragen att vara röstmottagare på en expedition för förhandsröstning och på ett särskilt röstmottagningsställe. Det egentliga röstmottagandet sker på samma sätt på expeditioner för förhandsröstning och på särskilda röstmottagningsställen. Det finns dock skillnader på andra punkter. Det beror framförallt på att alla som är röstberättigade oavsett var de bor i landet kan rösta på en expedition för förhandsröstning. På ett särskilt röstmottagningsställe däremot kan endast de rösta som bor inom den egna valnämndens ansvarsområde (en församling eller en samfällighet). Det finns vissa avsnitt i häftet som enbart avser expeditioner för förhandsröstning och vissa som endast avser särskilda röstmottagningsställen.

Valnämnden, som har det lokala ansvaret för valets genomförande, kan utifrån de lokala förutsättningarna ge kompletterande anvisningar om hur röstmottagarna skall fullgöra sitt uppdrag.

Kyrkovalet 2005 – det andra i kyrklig regi

Kyrkovalet är ur ett organisatoriskt och administrativt perspektiv den mest omfattande arbetsuppgift som Svenska kyrkan själv har fått ta hand om som en följd av de ändrade kyrkostatrelationerna. Utöver att ansvaret för att genomföra valet övergick från statliga och kommunala organ till kyrkliga tillkom de direkta valen till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet.

Erfarenheter från 2001 års val

Det gjordes en omfattande utvärdering av 2001 års val. Resultatet redovisade Kyrkostyrelsen i en skrivelse till 2002 års kyrkomöte. I sin sammanfattning av utvärderingen konstaterade Kyrkostyrelsen att kyrkovalet 2001 kunnat genomföras på ett tillfredsställande sätt. Valdeltagandet ökade väsentligt jämfört med tidigare val och ett mycket stort antal nomineringsgrupper och kandidater deltog i valet. Kännedomen om valet var stor och de flesta röstberättigade ansåg att de hade fått tillräcklig information om valet. Kostnaderna för genomförandet blev högre än vad som först beräknats. Det kunde delvis, men inte helt, förklaras av kostnader av engångskaraktär.

Utvärderingen innehöll två huvuddelar. Den ena innebar en utvärdering av valet ur demokratisk synvinkel med uppgifter om valdeltagandet, om vilka som röstade och om nomineringsgrupperna. Den andra delen var en mer administrativt inriktad utvärdering. Som underlag fanns bl. a. en enkät som gav alla valnämnder möjlighet att föra vidare sina erfarenheter.

Det som framkom i utvärderingen fanns som en grund när 2003 års kyrkomöte beslutade om ett antal ändringar i kyrkoordningens bestämmelser om de direkta valen. Formellt blev det ett helt nytt kapitel 38 om direkta val. Det mesta av innehållet är detsamma som innan men kapitlet har i viss utsträckning omredigerats och så gott som alla paragrafer har fått nya nummer.

Nyheter vid 2005 års kyrkovalet

För den som innehar uppdraget att vara röstmottagare är det främst sex förändringar i regelsystemet som är av direkt betydelse.

1. Budröstning har införts. En brevröst kan lämnas av ett bud såväl när förhandsröstning äger rum som på valdagen.
2. De nomineringsgrupper som ställer upp i val till Kyrkomötet och stiftsfullmäktige skall få hjälp att lägga ut sina valsedlar vid särskilda röstmottagningsställen.
3. Särskilda röstmottagningsställen kan hållas öppna även torsdag – lördag i veckan före valdagen.
4. Det finns något större möjligheter för stiftsstyrelsen att medge minskade öppettider på en expedition för förhandsröstning.
5. På särskilda röstmottagningsställen kan alla som tillhör en församling inom valnämndens ansvarsområde rösta.
6. Förhandsröster från röstande på en expedition för förhandsröstning inom hela valnämndens ansvarsområde skall överlämnas direkt till valdistrikten inom samma område.

När kyrkoordningen med dess bestämmelser om direkta val beslutades, infördes möjligheten till brevröstning. Det bedömdes då inte som nödvändigt att också ha kvar budröstning eftersom den som själv inte kunde ta sig till en röstningslokal kunde få hjälp med att skicka en brevröst via posten. Att det inte gick att rösta med hjälp av ett bud kritiserades i utvärderingen. Brevröster skall vara skickade tisdagen i veckan före valdagen. Den som hade tänkt rösta på valdagen men t. ex. blev sjuk någon av de närmaste dagarna före valdagen hade inte någon möjlighet att utnyttja sin rösträtt. För att avhjälpa denna brist beslutade 2003 års kyrkomöte att återinföra möjligheten att budrösta. Budröstning kan dock inte endast ske i vallokalen utan även på expeditioner för förhandsröstning och på särskilda röstmottagningsställen. Samma kuvert m. m. som vid brevröstning används. Därför talas om brevröstning via bud till skillnad från brevröstning genom postbefordran.

Vid valet 2001 låg det helt på nomineringsgrupperna att se till att deras valsedlar fanns utlagda på anvisad plats vid en röstningslokal. Nu finns bestämmelser som säger att röstmottagarna skall se till att valsedlar för val till Kyrkomötet och stiftsfullmäktige finns utlagda vid särskilda röstmottagningsställen: En förutsättning är att nomineringsgrupperna senast en vecka innan röstningen påbörjas har tillhandahållit val-

nämnden sina valsedlar. För de lokala valen är det fortfarande nomineringsgrupperna som fullt ut har ansvaret för att lägga ut sina valsedlar.

Vid förra valet gällde att särskilda röstmottagningsställen kunde ordnas samma dagar som det skall hållas öppet på expeditioner för förhandsröstning samt på valdagen. Det innebär att särskilda röstmottagningsställen inte kunde hållas öppna torsdag–lördag i veckan före valdagen. Det finns inte längre några bestämmelser som anger under vilken tidsperiod särskilda röstmottagningsställen för förhandsröstning får ordnas. Självfallet kan inget särskilt röstmottagningsställe öppnas innan väljarna har fått sina röstkort men särskilda röstmottagningsställen kan hållas öppna ända fram till och med valdagen.

Förhandsröstning på en expedition skall enligt bestämmelserna i kyrkoordningen äga rum varje vardag fr. o. m. måndagen den 5 september t.o.m. onsdagen den 14 september. Under denna tid skall expeditionen vara öppen minst fem timmar varje vardag. Härtill skall expeditionen minst två dagar vardera i de båda veckorna vara öppen mellan klockan 17 och 20. I enskilda fall får stiftsstyrelsen besluta att inskränka dessa tider. Det innebär att det inte går att fatta generella beslut från stiftsstyrelsens sida utan att det skall göras en bedömning i det enskilda fallet. Tidigare angavs att stiftsstyrelsen om det fanns särskilda skäl i enskilt fall fick besluta att något inskränka dessa tider. Fortfarande sägs att stiftsstyrelsen i enskilda fall får besluta att inskränka de angivna tiderna. Det innebär att det inte går att fatta generella beslut från stiftsstyrelsens sida utan att det skall göras en bedömning i det enskilda fallet. Det talas inte längre i bestämmelserna om särskilda skäl och att ”något” inskränka öppet-hållandet. Eftersom det finns en huvudregel om öppet-hållandet i kyrkoordningen måste det finnas skäl för att avvika från detta. Det finns dock utrymme för en större flexibilitet och anpassning till lokala förhållanden. Samtidigt är det önskvärt med en viss enhetlighet bl.a. ur informationssynvinkel. Den allmänna information som riktas till de röstberättigade måste utgå från de tider som anges i kyrkoordningen.

Vid 2001 års val fick endast de röstberättigade inom det pastorat där ett särskilt röstmottagningsställe ordnades rösta där. Nu gäller detta för alla röstberättigade inom valnämndens ansvarsområde. Förändringen är av betydelse endast för flerpastoratssamfälligheter. På samma sätt är det med de nya bestämmelserna om vilka förhandsröster från en expedition för förhandsröstning som hanteras lokalt och vilka som skall skickas till stiftsstyrelsen. Vid förra valet skulle alla förhandsröster från röstande från ett annat pastorat, även ett grannpastorat inom samma samfällighet, skickas till stiftsstyrelsen och sedan skickas därifrån tillbaka till valnämnden för vidarebefordran så att de fanns i vallokalen på valdagen. Nu är det endast förhandsröster från någon som tillhör en församling inom en annan valnämnds ansvarsområde som skall skickas till en stiftsstyrelse.

Ytterligare ett antal ändringar har gjorts i regelsystemet på områden som dock inte påverkar röstmottagarnas arbete. Till dessa hör att sluttidpunkten för att ansöka om registrering av gruppbeteckningar och att anmäla kandidater har ändrats från 15 juni till 15 maj. Vidare har valnämnderna fått fler uppgifter, bl. a. genom att en del beslut om röstningslokaler som tidigare låg på stiftet har flyttats över till valnämnden. Det har gjorts ytterligare en del mindre ändringar i regelsystemet.

Ansvarsfördelningen för valet

När det gäller den grundläggande ansvarsfördelningen för kyrkovalet har det inte skett några förändringar. Kyrkostyrelsen har det övergripande ansvaret för alla direkta val. Det innebär bl. a. att den nationella nivån svarar för att ta fram och driva det datasystem som behövs som stöd för genomförande av valet. Det material som behövs i form av olika slags kuvert, blanketter, röstkort liksom informations- och utbildningsmaterial produceras också på nationell nivå. Kyrkostyrelsen trycker också valsedlar åt alla nomineringsgrupper som beställer sådana. Vid förra valet trycktes omkring 185 miljoner valsedlar.

Stiftsstyrelsen har inom stiftet ett ansvar för valets genom-

förande. Till stiftets uppgifter hör att registrera nomineringsgrupper och ta emot anmälan av alla kandidater. Stiftsstyrelsen beslutar om indelning av en församling i flera valdistrikt. Vissa beslut som gäller den lokala organisationen och om dispens från bestämmelser om öppettider för röstningslokaler skall också hanteras av stiftsstyrelsen. Vidare har stiftet ett informations- och utbildningsansvar i förhållande till de lokala valnämnderna. Den slutliga sammanräkningen av valet hör också till stiftets uppgifter.

I varje församling som inte tillhör någon kyrklig samfällighet och i varje samfällighet skall det finnas en valnämnd. Det är valnämnden som har ansvaret för valets direkta genomförande. Till uppgifterna hör att besluta om vilka lokaler som ska vara röstningslokaler och om öppettider inom de ramar som valbestämmelserna ger. Valnämnden utser röstmottagare och valförrättare. Det är också valnämnden som har att ta emot allt material som skickas från Kyrkostyrelsen för att användas i valet och som skall se till att det finns rätt utrustning i röstningslokalerna.

Bestämmelser om valet

De grundläggande bestämmelserna om hur kyrkovalet genomförs finns i 38 kap. kyrkoordningen. Det som står i detta kapitel bygger i stor utsträckning på den vallag som reglerar de allmänna valen. Det råder alltså betydande likheter mellan å ena sidan de allmänna valen till kommuner och riksdag och å andra sidan kyrkovalet. Andra bestämmelser av betydelse för kyrkovalet finns bl. a. i kyrkoordningens kapitel 33 om förtroendevalda. Där finns bestämmelser om rösträtt och valbarhet.

Trots att kapitel 38 är det mest omfattande i kyrkoordningen rymmer det inte alla bestämmelser som anger hur valet skall genomföras. Kyrkomötet har delegerat till Kyrkostyrelsen att utfärda ytterligare bestämmelser. De flesta av de bestämmelser som styr röstmottagarnas arbete finns i Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val, som finns som nummer 2004:1 i serien Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB).

Alla de olika bestämmelser som reglerar kyrkovalet finns samlade i häftet *Bestämmelser om direkta val i Svenska kyrkan*. Detta skall finnas i alla lokaler där röstning äger rum.

Expeditioner för förhandsröstning

I varje pastorat skall det finnas en expedition för förhandsröstning. Beslutet om vilken eller vilka expeditioner som skall vara öppna för förhandsröstning fattas av valnämnden. Det finns inga bestämmelser om vilken lokal som kan vara en expedition för förhandsröstning men det naturliga är att det är en pastorexpedition, församlingsexpedition eller motsvarande. Valnämnden beslutar också vilka som skall tjänstgöra som röstmottagare. I det fallet är det föreskrivet att det skall ske ett samråd med kyrkoherden.

Öppettider

Förhandsröstning på en pastorexpedition, församlingsexpedition eller motsvarande skall äga rum varje vardag 5–14 september 2005. Var och en av dessa sammantaget nio dagar skall det vara öppet minst fem timmar. Härtill skall det minst två dagar i båda veckorna före valet vara öppet mellan klockan 17 och 20. Inom ramen för dessa i kyrkoordningen givna tidsramarna beslutar valnämnden vilka öppettider som skall gälla för en viss expedition. Stiftsstyrelsen kan besluta att inskränka de i kyrkoordningen angivna tiderna för en viss expedition.

Utrustning

Valnämnden har det övergripande ansvaret för att varje expedition för förhandsröstning har den utrustning som krävs för att röstmottagning och val skall kunna genomföras enligt gällande bestämmelser. Följande utrustning skall finnas på varje expedition där förhandsröstning äger rum.

- En valurna eller motsvarande för säker förvaring av fönsterkuvert.
- Plomber för att försegla valurnan om sådan används.
- En avskild plats (valskärm) där väljarna utan insyn kan lägga in sina valsedlar i valkuvert. Där skall också finnas en penna så att väljaren har möjlighet att på valsedeln markera

en personröst eller skriva grupp- och kandidat beteckning och kandidat på en blank valsedel.

- Dator med uppkoppling till Internet så att grupp- och kandidatförteckningar från samtliga valkretsar i hela landet kan tas fram från Svenska kyrkans hemsida. Det behöver också finnas möjlighet att göra utskrifter så att den som begär detta kan få en förteckning över de grupper och kandidater som finns i de val där han eller hon är röstberättigad.
- Ett exemplar av häftet *Bestämmelser om direkta val i Svenska kyrkan – Utdrag ur kyrkoordningen och Kyrkostyrelsens bestämmelser*.
- Valkuvert i tillräckligt antal.
- Blanka valsedlar för de fyra olika valen. Dessa skall läggas ut på en lämplig plats vid ingången till eller eventuellt i röstningslokalen så att de finns lätt tillgängliga för väljarna.
- En lämplig plats för nomineringsgruppernas valsedlar. Det bör vara en plats utanför men i anslutning till vallokalen åtskild från de blanka valsedlarna. Där skall nomineringsgrupperna själva kunna lägga ut sina tryckta valsedlar.
- Fönsterkuvert.
- Blanketten *Anteckningar från röstmottagningen på en expedition för förhandsröstning vid kyrkovalet 2005*.
- Omslagskuvert för att överlämna förhandsröster som har avgivits inom valnämndens ansvarsområde.
- Omslagskuvert för att skicka förhandsröster till stiftsstyrelserna.
- Förslutningstejp om sådan har beställts.
- Adresetiketter som skall användas när förhandsröster skickas till stiftsstyrelserna.
- Material för brevröstning – ”brevröstningspaket”.

På sidan 13 kan göras en avprickning vid kontroll av att all utrustning finns när röstmottagandet påbörjas.

Särskilda röstmottagningsställen

Det är inte obligatoriskt att anordna särskilda röstmottagningsställen. Ett sådant inrättas för att ge så många som möjligt så goda förutsättningar att rösta som möjligt. Det är valnämnden som beslutar om ett särskilt röstmottagningsställe skall inrättas och när det skall hållas öppet. Det är också valnämnden som utser röstmottagare.

Öppettider

Det finns inga bestämmelser om vilka dagar förhandsröstning kan äga rum på särskilda röstmottagningsställen. Det krävs att de röstande har med sig sitt röstkort till ett särskilt röstmottagningsställe. Därför kan förhandsröstningen påbörjas först när röstkorten är utskickade. Röstkorten skall skickas ut i sådan tid att de beräknas vara väljarna till handa senast 18 dagar före valet vilket är den 31 augusti 2005. Det kan vara rimligt att den första dag som särskilda röstmottagningsställen hålls öppna är måndagen den 5 september. De dagar som det ordnas röstning på ett särskilt röstmottagningsställe skall detta hållas öppet minst två timmar vid varje tillfälle det är öppet för röstning.

Särskilda röstmottagningsställen får hållas öppna varje dag fram t. o. m. valdagen. När det ordnas särskilda röstmottagningsställen på valdagen behöver röstmottagningen avslutas i sådan tid att de avgivna rösterna kan lämnas i rätt vallokal före klockan 20. Vad detta i praktiken innebär i enskilda församlingar eller samfälligheter får bedömas utifrån de lokala förutsättningarna.

Utrustning

Valnämnden har det övergripande ansvaret för att varje särskilt röstmottagningsställe har den utrustning som krävs för att röstmottagning och val skall kunna genomföras enligt gällande bestämmelser. Följande utrustning skall finnas på varje särskilt röstmottagningsställe.

- En valurna eller motsvarande för säker förvaring av fönsterkuvert.
- Plomber för att försegla valurnan om sådan används.
- En avskild plats (valskärm) där väljarna utan insyn kan lägga in sina valsedlar i valkuvert. Där skall också finnas en penna så att väljaren har möjlighet att på valsedeln markera en personröst eller skriva gruppbezeichnung och kandidat på en blankvalsedel.
- Grupp- och kandidatförteckningar för de val som hålls inom valnämndens ansvarsområde.
- Ett exemplar av häftet *Bestämmelser om direkta val i Svenska kyrkan – Utdrag ur kyrkoordningen och Kyrkostyrelsens bestämmelser*.
- Valkuvert i tillräckligt antal.
- Blanka valsedlar för de tre eller fyra olika val som äger rum inom valnämndens ansvarsområde. Dessa skall läggas ut på en lämplig plats vid ingången till eller eventuellt i röstningslokalen så att de finns lätt tillgängliga för väljarna.
- En lämplig plats för nomineringsgruppernas valsedlar. Det bör vara en plats utanför men i anslutning till vallokalen åtskild från de blanka valsedlarna. Där skall röstmottagarna lägga ut de tryckta valsedlar för val till Kyrkomötet och stiftsfullmäktige som valnämnden förmedlat.
- Fönsterkuvert.
- Blanketten *Anteckningar från röstmottagningen på ett särskilt röstmottagningsställe vid kyrkovalet 2005*.
- Omslagskuvert för att överlämna förhandsröster som har avgivits inom valnämndens ansvarsområde.
- Förslutningstejp om sådan har beställts.
- Material för brevröstning – ”brevröstningspaket” – skall finnas på alla pastorexpeditioner. Det är bra att det finns även på andra ställen där förhandsröstning ordnas.

På sidan 13 kan göras en avprickning vid kontroll av att all utrustning finns när röstmottagandet påbörjas.

Röstmottagningen

Vem som får rösta

På en **expedition för förhandsröstning** får var och en som har rösträtt i kyrkovalet rösta själv oavsett vilken församling de tillhör. Det är endast röstande inom valnämndens ansvarsområde (församlingen eller samfälligheten) som kan rösta med hjälp av bud på en expedition för förhandsröstning. Denna begränsning syftar till att brevröster som har lämnats genom bud inte skall behöva skickas vidare till stiftsstyrelsen utan kunna överlämnas direkt till valdistriktet där de skall räknas på valdagen. För den som befinner sig i en annan del av landet än inom den egna valnämndens område och inte kan ta sig till en vallokal finns möjligheten att förhandsrösta genom att skicka brevrösten via posten.

På ett **särskilt röstmottagningsställe** får endast de personer rösta, eller lämna sin röst via bud, som tillhör den församling som utgör valnämndens ansvarsområde eller tillhör någon av församlingarna i den samfällighet som utgör valnämndens ansvarsområde.

Det finns inga särskilda bestämmelser om legitimation. Väljaren eller budet måste ha med sig röstkortet. Har röstmottagarna skäl att anta att väljaren inte är den person som röstkortet avser bör annan legitimation begäras. Kan väljaren inte styrka sin identitet genom en legitimationshandling eller på annat sätt göra sannolikt att väljaren är den han eller hon uppger sig vara, bör röstning nekas. Detta skall noteras i anteckningarna från röstmottagningen. Motsvarande gäller beträffande ett buds identitet. När det gäller bud finns skäl att regelmässigt begära legitimation.

Dubblettröstkort

Den som har förlorat sitt röstkort kan vända sig till Kyrkostyrelsen och begära ett dubblettröstkort. Den som vill ha ett dubblettröstkort skall lämna uppgift om namn och personnummer. Begäran om ett dubblettröstkort kan göras skriftligt

hos Kyrkostyrelsen, Kyrkovalet, 751 70 Uppsala eller på telefon 018-16 96 00 eller via epost kyrkovalet@svenskakyrkan.se. Det finns också möjlighet att beställa via kyrkovalets hemsida: www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005.

Ett dubblettröstkort skickas till folkbokföringsadressen för den som begär röstkortet. Eftersom det inte kan göras någon närmare kontroll av att den som begär ett dubblettröstkort verkligen är den han eller hon uppger sig vara, så ligger garantin för att någon inte på falska grunder får en annan persons röstkort, att det skickas till folkbokföringsadressen. Motsvarande säkerhet kan uppnås om dubblettröstkortet skickas med fax till en församling/samfällighet och den som lämnar vet att det är rätt person som får dubblettröstkortet. Det betyder att den som får röstkortet utlämnat antingen skall var känd av den som lämnar ut det eller kan styrka sin identitet genom att legitimera sig.

Vid röstning på en expedition för förhandsröstning eller vid röstning på ett särskilt röstmottagningsställe kan alltså den som vill rösta men saknar sitt röstkort få hjälp med ett dubblettröstkort om det finns möjlighet att ta emot ett sådant via telefax.

Röstmottagare

Minst två röstmottagare skall alltid tjänstgöra när röstmottagning äger rum.

Grupp- och kandidatförteckningar

På ett särskilt röstmottagningsställe skall finnas tryckta grupp- och kandidatförteckningar för de val som det går att delta i där. Det innebär att det skall finnas sådana förteckningar för samtliga val som de röstberättigade kan delta i som tillhör den församling som utgör valnämndens ansvarsområde eller någon av församlingarna inom samfälligheten om en sådan utgör val-

nämndens ansvarsområde. Tryckta grupp- och kandidatförteckningar på papper i samma färg som valsedlarna för det val som förteckningen avser skickas ut till valnämnderna från Kyrkostyrelsen.

På en expedition för förhandsröstning finns inte tryckta grupp- och kandidatförteckningar. Istället skall där finnas en dator med uppkoppling till Internet. Samtliga grupp- och kandidatförteckningar finns tillgängliga via Internetadressen: www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005. De flesta väljare på en expedition för förhandsröstning bor i närområdet och då kan valsedlar finnas tillgängliga vid expeditionen. Det är dock inte säkert att detta gäller valsedlar från alla nomineringsgrupper som deltar. Varje väljare skall ha möjlighet att ta del av alla grupp- och kandidatförteckningar för samtliga de val där han eller hon är röstberättigad.

Tryckta valsedlar

På särskilda röstmottagningsställen skall röstmottagarna på den plats som är avsedd för nomineringsgruppernas tryckta valsedlar lägga ut de valsedlar från grupper som deltar i val till Kyrkomötet och till stiftsfullmäktige som har överlämnats av valnämnden. Det gäller naturligtvis endast sådana valsedlar som kan användas vid de val som det kan lämnas röster till på det särskilda röstmottagningsstället. Det kan finnas skäl att notera att när det gäller val till Kyrkomötet kan en nomineringsgrupp ha samma valsedel i hela landet likaväl som särskilda valsedlar för varje stift som valkrets. På motsvarande sätt förhåller det sig med en eller flera valsedlar per nomineringsgrupp vid val till stiftsfullmäktige.

Vid expeditioner för förhandsröstning svarar nomineringsgrupperna själva för all utläggning av tryckta valsedlar. Detta hör samman med att det där är möjligt att få del av samtliga grupp- och kandidatförteckningar. Eftersom man kan komma från var som helst i landet och rösta på en expedition för förhandsröstning skulle det också bli ogörligt att lägga ut alla tryckta valsedlar som kan användas där.

Röstmottagning när väljaren själv lämnar sin röst

För varje väljare sker röstmottagningen på följande sätt:

1. Väljaren visar sitt röstkort för röstmottagaren. Äger röstningen rum på ett särskilt röstmottagningsställe skall röstmottagaren kontrollera att väljaren tillhör församlingen om det är fråga om ett särskilt röstmottagningsställe i en församling som inte tillhör någon samfällighet. Är det fråga om ett särskilt röstmottagningsställe i en samfällighet skall röstmottagaren kontrollera att väljaren tillhör någon av församlingarna i samfälligheten. Tillhör väljaren inte församlingen eller en församling i samfälligheten skall han eller hon upplysas om vad som gäller för att få rösta på ett särskilt röstmottagningsställe och att hans/hennes röst därför inte kan tas emot. Väljaren bör vidare informeras om övriga möjligheter att rösta – på en expedition för förhandsröstning, genom brevröstning eller i vallokalen i det egna valdistriktet på valdagen.

2. Röstmottagaren ger väljaren ett valkuvert för varje slag av val han eller hon vill delta i och hänvisar väljaren till en valskärm.

3. Väljaren avger sin röst genom att lägga en valsedel för varje val i ett valkuvert utan att vika valsedeln.

4. Väljaren lämnar sina valkuvert och sitt röstkort till röstmottagaren. Innan röstmottagaren tar emot något valkuvert skall röstmottagaren kontrollera att

- väljaren enligt uppgift på röstkortet har rösträtt i det val som han eller hon vill delta i,
- bara har gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
- det inte finns någon obehörig märkning på något kuvert,
- varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.

5. Röstmottagaren får inte ta emot ett valkuvert som inte uppfyller alla de i punkt 4 nämnda kraven. Om en väljare vill lämna fler än ett valkuvert för ett och samma val, får röstmottagaren bara ta emot ett av dessa. Om väljaren begär det så skall samtliga kuvert för det valet lämnas tillbaka.

6. Är de krav som anges i punkt 4 uppfyllda skall röstmottagaren ta emot väljarens valkuvert. I väljarens närvaro skall röstmottagaren lägga in valkuverten och väljarens röstkort i ett fönsterkuvert och klistra igen detta.

7. Röstmottagaren skall anteckna väljarens namn och det stift som fönsterkuvertet skall skickas till eller det valdistrikt inom valnämndens ansvarsområde (församlingen eller samfälligheten) som det skall lämnas till. Anteckningen skall göras på blanketten för anteckningar från röstmottagningen.

8. Fönsterkuvertet läggs i en valurna eller liknande som kan förslutas så att kuverten är säkert förvarade. I detta fall finns inte behov av att lägga kuverten i särskilda fack.

Röstmottagning när ett bud lämnar rösten

Röstning via bud kan sägas innebära att väljaren tar hjälp av ett bud istället för av posten för att lämna sin röst. För varje bud sker röstmottagningen på följande sätt:

1. Budet lämnar kuvertet för brev- och budröstning och röstmottagaren skall kontrollera att

- väljaren enligt uppgift på röstkortet har rösträtt i ett val,
- väljarens rösträtt gäller val inom den egna valnämndens ansvarsområde,
- väljaren på kuvertet för brev- och budröstning skriftligen försäkrat på heder och samvete att väljaren själv gjort i ordning valkuvert och lagt dem i kuvertet för brev- och budröstning i närvaro av två vittnen,
- kuvertet för brev- och budröstning är igenklistrat,
- två vittnen på kuvertet för brev- och budröstning skriftligen intygat att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt,
- vittnena inte är väljarens make, barn, sambo, makes barn eller sambos barn, och
- budet och vittnet har fyllt 18 år.

Vad gäller de båda sista punkterna så finns ingen annan möjlighet till kontroll än att fråga budet, såvida det inte är fråga om personer som är kända för röstmottagaren.

2. Röstmottagaren får inte ta emot ett kuvert för brev- och budröstning som inte uppfyller de i punkt 1 nämnda kraven.

Ett kuvert för brev- och budröstning som inte tas emot av röstmottagaren skall lämnas tillbaka till budet. En notering skall då göras under punkt 4 i blanketten för anteckningar om röstmottagningen. Vad som hänt och orsaken till detta skall noteras.

3. Budet antecknar och försäkrar. Innan ett ytterkuvert för brev- och budröstning slutligt tas emot skall budet enligt bestämmelserna anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att budet inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt. För detta finns i blanketten för anteckningar från röstmottagningen sidan ”Mottagna röster via bud på en expedition för förhandsröstning eller på ett särskilt röstmottagningsställe”.

4. Är de i punkt 1 nämnda kraven uppfyllda skall röstmottagaren i budets närvaro lägga in kuvertet för brev- och budröstning och väljarens röstkort i ett fönsterkuvert och klistra igen detta.

5. Röstmottagaren skall anteckna väljarens namn och det valdistrikt i församlingen/samfälligheten som fönsterkuvertet skall lämnas till. Anteckningen skall göras på blanketten för anteckningar från röstmottagningen: ”Mottagna röster via bud på expeditioner för förhandsröstning eller särskilda röstmottagningsställen”.

Förvaring av fönsterkuvert och anteckningar

Fönsterkuverten måste förvaras på ett säkert sätt fram till dess de skall skickas till stiftsstyrelserna eller överlämnas till ett valdistrikt inom församlingen eller samfälligheten.

När röstmottagningen avbryts skall fönsterkuverten med förhandsröster tillsammans med anteckningarna från röstmottagningen förvaras i valurnan eller motsvarande förseglingsbar behållare. Valurnan skall då vara plomberad och förvaras i ett låst utrymme. I regel torde det i anslutning till en expedition finnas arkivlokaler som är lämpliga för detta ändamål. Det kan vara lämpligt att använda arkivlokalerna för förvaring även av valurnor från särskilda röstmottagningsställen.

Minst två röstmottagare skall vara närvarande när plomberingen bryts och röstmottagning återupptas.

Hantering av fönsterkuvert och anteckningar efter röstningen

Fönsterkuvert från förhandsröstning av röstande inom valnämndens ansvarsområde

De fönsterkuvert med förhandsröster som avgivits av väljare – själva eller via bud – som är bosatta inom den valnämnds ansvarsområde (församling eller samfällighet) där en expedition för förhandsröstning är inrättad skall överlämnas till ordföranden för valförrättarna i respektive valdistrikt. Det samma gäller samtliga fönsterkuvert med förhandsröster från särskilda röstmottagningsställen. Valnämnden anger hur vidarebefordran till valdistriktet skall gå till.

När röstmottagningen har avslutats sorteras rösterna från väljare som hör till den egna valnämndens ansvarsområde efter valdistrikt och fönsterkuverten läggs i omslagskuvert för att överlämna förhandsröster som har avgivits inom valnämndens ansvarsområde.

På omslagskuvertet antecknas i de markerade utrymmena

- på vilken expedition eller särskilt röstmottagningsställe som förhandsröstningen skett,
- vilket valdistrikt fönsterkuverten skall lämnas till,
- hur många fönsterkuvert som finns i omslagskuvertet.

Röstmottagarna har att följa valnämndens anvisningar för när och hur överlämnandet av omslagskuvertet med fönsterkuvert från röstmottagarna till ordföranden för valförrättarna skall göras. När överlämnandet sker skall det noteras på särskild plats på blanketterna för anteckningar från röstmottagningen på en expedition för förhandsröstning respektive för anteckningar från röstmottagningen på ett särskilt röstmottagningsställe. Vid överlämnandet antecknas datum för detta även på omslagskuvertet och en röstmottagare och ordföranden för valförrättarna intygar med sina namnteckningar att fönsterkuverten har överlämnats och mottagits.

Fönsterkuvert från en expedition för röstande som inte bor inom den egna valnämndens ansvarsområde

Fönsterkuverten med förhandsröster från väljare som inte tillhör den egna valnämndens ansvarsområde skickas till stiftsstyrelsen i väljarens stift.

När röstmottagningen på en expedition har avslutats sorteras rösterna från väljare som inte bor inom valnämndens ansvarsområde efter stiftstillhörighet. De skickas till respektive stiftsstyrelse i omslagskuvertet för att skicka förhandsröster till stiftsstyrelserna. Särskilda adresetiketter för svars-post skall användas. Adresetiketterna skickas till valnämnderna tillsammans med kuverten. På kuvertet anges i rutan på framsidan det antal fönsterkuvert som omslagskuvertet innehåller. På baksidan anges avsändare.

I vissa fall kan det vara aktuellt att på annat sätt transportera fönsterkuvert från förhandsröstning på expeditioner till en stiftsstyrelse. Närmare anvisningar om detta lämnas av stiftsstyrelsen till valnämnden.

Från ett särskilt röstmottagningsställe på valdagen

Efter det att röstmottagningen avslutats på ett särskilt röstmottagningsställe på valdagen skall fönsterkuverten behandlas på samma sätt som vid förhandsröstning. Omslagskuverten för fönsterkuvert från särskilda röstmottagningsställen skall omedelbart efter det att röstmottagningen har avslutats transporteras till vallokalen och där överlämnas till tjänstgörande ordförande för valförrättarna innan vallokalen stängs klockan 20 och valförrättningen avslutas.

Om det i något fall inte är möjligt att lämna fönsterkuverten från ett särskilt röstmottagningsställe i vallokalen innan valförrättningen har avslutats så skall omslagskuverten inte öppnas. De skall lämnas tillsammans med övriga handlingar från vallokalen till valnämnden efter den preliminära sammanräkningen. Valnämnden lämnar omslagskuvertet med dessa fönsterkuvert till stiftsstyrelsen tillsammans med handlingarna från vallokalen.

Överlämnande av anteckningar från röstmottagningen

Den ifyllda blanketten för anteckningar från röstmottagningen med eventuella bilagor skall överlämnas till valnämnden när röstmottagningen är avslutad. Valnämnden anger närmare när och hur detta skall göras.

Lista för utrustning på expedition för förhandsröstning

- En valurna eller motsvarande för säker förvaring av fönsterkuvert
- Valskärm
- Penna vid valskärmen
- Dator för uppkoppling till samtliga grupp- och kandidatförteckningar
- Bestämmelser om direkta val i Svenska kyrkan
- Valkuvert
- Blanka valsedlar
- Fönsterkuvert
- Plats för nomineringsgruppernas valsedlar
- Blankett för anteckningar från röstmottagningen på en expedition för förhandsröstning vid kyrkovalet 2005
- Omslagskuvert för att skicka förhandsröster till stiftsstyrelser
- Omslagskuvert för att överlämna förhandsröster som har avgivits inom valnämndens ansvarsområde
- Plomber
- Förslutningstejp
- Adresetiketter
- Brevröstningspaket

Lista för utrustning på särskilt röstmottagningsställe

- En valurna eller motsvarande för säker förvaring av fönsterkuvert
- Valskärm
- Penna vid valskärmen
- Grupp- och kandidatförteckningar för val inom valnämndens ansvarsområde
- Bestämmelser om direkta val i Svenska kyrkan
- Valkuvert
- Blanka valsedlar
- Fönsterkuvert
- Plats för nomineringsgruppernas valsedlar
- Blankett för anteckningar från röstmottagningen på ett särskilt röstmottagningsställe vid kyrkovalet 2005
- Omslagskuvert för att överlämna förhandsröster som har avgivits inom valnämndens ansvarsområde
- Plomber
- Förslutningstejp
- Brevröstningspaket

Svenska kyrkan

www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005